

god igen mod vedkommende Mand, fordi han er død for flere Hundrede Aar siden, vil man nu gøre den god ved at give Tilskud til Povl Hansen eller Hans Nielsen, eller hvad den Mand nu hedder, der sidder med den Ejendom, hvor vedkommende Per Persen i sin Tid har boet. Hvis der kun var den Motivering, synes jeg ogsaa nok, vi stode grumme tarveligt i det. Men jeg kan paa ny ikke undlade at fremhæve, at den egentlige Grund — den største Grund synes jeg — til, at man med Rette kan kræve, at der ogsaa af den fælles Kasse skal tages et ikke ubetydeligt Beløb til Tiendeafløsningen, er den, at det, der sker, er først og fremmest det, at der lægges til Side saadanne Kapitaler, at de ville være tilstrækkelige til at lønne Præsterne af Renten, tilstrækkelige til at holde Kirkerne vedlige og tilstrækkelige til at yde Tilskud til alle de Stiftelser og Institutioner, som nu faa deres Midler enten væsentlig eller udelukkende af Tienden. Og den Del, der bliver tilbage, som vedkommende private Tiendeejere, som man plejer at kalde Godsejere, kunde putte i deres Lomme, er saa vist en ringe Del af samtlige 150 Mill. Kr., som man her er saa flot at sige, man vil forære Godsejerne. Godsejerne faa saamænd en meget ringe Del af denne Kapital. Lad os først trække alt det fra, der skal lægges til Side til alle de Formaal, jeg har nævnt, og dernæst, hvad der skal udredes til Panthaverne, og saa skulle vi faa at se, at der bliver en meget lille Kapital tilbage, som Godsejerne kunne putte i Lommen. Jeg er temmelig sikker paa, at naar vi undtage de Tiender, som ere underkastede de Bestemmelser, der gælde for Fideikommisser, er der en stor Part af de øvrige, i privat Eje værende, Tiender, der er behæftet med Gæld. Og jeg skulde tage meget fejl, om ikke den Prioritet, der paa den Maade er i disse, i privat Eje værende, Tiender, i Kongetiender, noget nær gaar op til den Sum, som man vil kunne faa, naar der udbetales 25 eller 24 eller 23, hvad det nu bliver, Gange den aarlige Tiendeydelse, navnlig hvis vedkommende selv skulle bære det Kurstab — hvad de forhaabentlig skulle — der bliver ved, at Obligationerne maaske ikke gaa helt op til pari. Jeg har kun eet Tilfælde at holde mig til her. Det er den første af de Tiender, der ere blevne afløste i Henhold til den gældende Lov, vel at mærke: ikke af de Smaatiender, som det ærede Medlem for Assens (Berntsen) har en

saadan Lyst til at fortælle os om — der er mange af dem, der ere afløste, men dem regner jeg ikke for meget, dem kunde man ogsaa have handlet om uden Tiendelov. Den første Kongetiende af nogen Betydning blev afløst i 1896 i Suldrup Sogn, Annekssognet til Sønderup. Denne Tiende kostede — hvis jeg ikke lusker fejl — omkring 14,000 Kr. Paa denne Tiende var der — atter hvis jeg ikke husker fejl, jeg har ikke i den korte Tid kunnet faa Oplysning om det, ikke mindst, fordi Toggangen ikke har været regelmæssig — en Prioritet paa 12,000 Kr., saa vedkommende Mand fik kun ca. 2,000 Kr. til at putte i sin egen Lomme. Det er ikke noget forfærdelig stort Beløb af de ca. 14,000 Kr., som Tienden androg. Jeg tror derfor, at den Betragtning, at det er en Gave til Godsejerne, og at vi nu fordre og skænke 150 Mill. Kr. til dem, og at deraf skal Statskassen tage de $\frac{7}{25}$ paa sig, maa vi hellere lade fuldstændig ligge; den har ikke noget paa sig. At der er en Del Tiender i Privateje, Kongetiender, for hvilke det maaske med Rette kunde siges, at man kunde nøjes med noget mindre end det, som for de øvrige Tiender kan siges at være en passende Afløsningssum, kan godt være rigtigt; men det kan være, at det vil volde saa megen Vanskelighed at finde de Undtagelsesbestemmelser, der skulle gælde for saadanne Tiender, at jeg tror, vi komme til at se bort derfra. — Jeg tror, vi skulle holde os, ved Afløsningen her, til den store Del af Tiender, som ikke ere i Privateje, og som skulle bruges til Opretholdelse ogsaa for Fremtiden af Samfundsinstitutioner og til Fyldestgørelse af Formaal, som hele Samfundet baade har forlangt og fremdeles vil forlange skulle fyldestgøres.

Saa har man ganske vist sagt, at dette er ogsaa en Gave til Tiendeyderne, som have faaet den Forpligtelse paa sig til at svare Tienden. Jeg kan over for denne Udtalelse fuldstændig slutte mig til og henviser til, hvad den ærede Landbrugsminister nylig har udtalt, idet jeg bare føjer til, at hvis man skulde gøre en saadan Betragtning gældende, vilde man aldrig kunne røre ved nogen som helst Skatteforpligtelse, ved nogen som helst Forpligtelse til at tage Del i Opretholdelsen af Samfundsinstitutioner. Man vilde være udelukket fra enhver Omlægning, enhver Forandring, som gaar ud paa at flytte en Del af de Forpligtelser til at holde Samfundsinstitutioner vedlige, som tidligere ganske naturlig ene